

Др Драган Јешић¹

Педагошки факултет, Јагодина

Мр Горан Вилотијевић

Висока струковна школа за образовање
васпитача, Вршац

Оригинални научни рад
Српска академија
образовања
Годишњак за 2012.
годину
УДК: 37.013
стр.

УЧЕЊЕ УЧЕЊА И УЧЕЊЕ МИШЉЕЊА – ПУТ ДО ЕФИКАСНЕ ШКОЛЕ

Резиме: Шта треба да се учи и како треба да се мисли је проблем који заокупља многе научнике, педагоге и психологе посебно. Постоји неколико група заговорника појединих програма: (есенцијализам, енциклопедизам, прагматични модели, модел утемељен на чулима и др). Поједини научници заступају став да би у школи требало да постоје два кључна предмета, а сваки од њих би био интегрисан са свим другим предметима. Први предмет је како учити а други како мислити. Учење учења и учење мишљења заиста и јесу кључни предиктори успешног учења ученика у било којој наставној области. Често се у литератури истиче да данашње дете има интелектуалне потенцијале веће него што је потенцијал интелигенције коју је користио Леонардо Да Винчи. Разлог што се ово не постиже лежи у неадекватном учењу у развијању способности посебно у раном периоду дечијег развоја.

У раду се разматра могућност и потребе креирања програма „учење учења и учење мишљења“

Кључне речи: Учење учења, Учење мишљења.

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Шта треба учити и како треба мислити је проблем који заокупља многе научнике, посебно педагоге и психологе. Ово питање се у време брзих промена и брзог застаревања знања све више актуелизује и избија у први план образовних проблема које треба

---

¹ jesticpetar@neobee.net

решавати. Поставља се питање чему енциклопедијска знања која губе своју актуелност и примену пре дипломирања. Да ли је одзвонило наставним плановима и програмима који се успорено доносе и мењају од стране појединих стручних институција (педагошких завода, просветних савета и сл). У моменту њиховог доношења многе предвиђене теме и знања су већ застарела. Какав је смисао традиционалне технологије, наставничког поучавања у окностима умрежене интелигенције када се уместо извора знања полуобавештеног наставника и његових мање више бајатих знања могу користити најсвежија знања светски познатих експерата. Каква је смисао поучавања када умрежена култура и интелигенција пружа могућност да свако буде свој мајстор. Да свако сам себе учи радећи, откривајући, примењујући. У време брзих промена када једна другу сустижу и када је јучерашње знање данас застарело и бајато, мора се мењати концепција учења, мора се мењати школа, јер је очито да је она трема, превазиђена. Многи познати научници који се баве истраживањем образовања с правом сматрају да је традиционално образовање мртво. На потребу промене концепције образовања и учења указују и многи истраживачи који истичу да људи свих узраста могу да науче дословно све ако им се допусти да уче на свој јединствен начин, користећи своје јединствене потенцијале (Барбара Прасинг). Учење мора бити усаглашено и другим оптимистичким налазима и тврдњама па и оним да *„Свако дете приликом рођења има интелигенцију чији је потенцијал већи него што је потенцијал интелигенције коју је користио Леонардо Да Винчи* (Гленн Доман). Начин учења је суштинско питање које тражи да се темељније мења. У тим променама треба имати у виду и указивање појединих научника да је ефекат учења различит и зависан од 10% онога што читамо, 20% од онога што слушамо, 30% онога што видимо, 50% онога што видимо и чујемо, 70% од онога што изговоримо и 90% од онога што изговоримо и учинимо (Вернон А Магнесен). У промени концепције учења и школе треба имати у виду да се свет у коме ће живети наша деца мења четири пута брже од наших школа (dr Wilarad Daggett). Кад расправљамо о променама учења и наставе треба имати у виду и стицање других вредности других димензија а не само стицање знања. Нужно је осим знања стицати и друге вредности. Није без значаја указивање на атмосферу, поступке и стилове који се у васпитно-образовном раду са ученицима испољавају. Деца уче оно с чим живе и како живе. Dorothei Law Nolte наводи листу појединих поступака и ситуација у окружењу у коме дете учи и њихових могућих последица: Ако дете живи с критиком, учи да осуђује; ако живи са насиљем, учи да се туче; ако живи са страхом, учи да буде забринут; ако живи са самилошћу, учи да само

себе сажаљева; ако живи са исмејавањем, учи да се стиди; ако живи са љубомором, учи шта је завист; ако живи са стидом, учи се осећању кривице; ако живи са охрабривањем, учи се самопоуздању; ако живи у толеранцији, учи се стрпљењу; ако живи са похвалама, учи се да цени; ако живи са прихватањем, учи се љубави; ако живи са одобравањем, учи да воли самог себе; ако живи с признањем, учи да је добро имати циљ; ако живи у групи, учи се великодушности; ако живи с поштовањем и праведношћу, учи да постоји истина и правда; ако живи са сигурношћу учи се у вери у себе и оне око себе; ако живи с пријатељством, учи се да је свет место на којем је пријатно живети; ако родитељи живе с миром, дете ће бити спокојно. Навели смо ову листу да би указали и на неке димензије личности које се стичу животним околностима, окружењем и поступцима и стиловима понашања наставника и родитеља. Све се учи стиче па и особине понашања се уче и развијају.

Школа није училиште. Она је педагошка лабораторија у којој се учи, истражује и богатије живи. Школа мора бити школа живота у којој се задовољавају и развијају потребе деце. Постоје различите концепције која су знања деци потребна. Једна заговара да су потребна она знања која су усмерена на дете. Наствани програм мора бити окренут развијању потреба деце. Да задовољава различите и растуће потребе сваког детета. Друга концепција је усмерена на друштво. Главна сврха и улога школе је реконструкција друштва. Заступници покрета Културне писмености (Х. Д. Хирш) залажу се да сви ученици савладају одређени корпус информација да би могли да разумеју свет (читање, правопис, основе математике, историја, географија и сл). Моделовање концепције ефикасне школе и учења мора да се темељи на пробраним научно провереним и различитим теоријски утемељеним концепцијама. Злагање за промене мора бити ангажованијег, борбеног карактера. Винстон Черчил може бити образац тог акционог залагања. Он је гурао речи у битку: "Ићи ћемо до краја. Борићемо се на морима и океанима. Никад се нећемо предати." У реализацији промена у школи терба се сетити Черчила и гурнути своје речи у акацију - једноставно и оштро како би се сви остали сарадници подстакли на промене. Да би се неке промене догодиле треба имати у виду указивање Marilyn King која истиче да жеља, плус визија, плус акција чине једначину успеха.

2. УЧИТИ КАКО УЧИТИ И УЧИТИ КАКО МИСЛИТИ

Олуја промена у свим сферама друштвенно-економског живота условљена је увођењем нових информационих технологија. Готово је тренутно могуће учинити доступне све најважније информације појединцима који су повезани у глобалну мрежу учења. Налазимо се, како истиче Dryden, G. i Vos, J., у праскозорју доба умрежене интелигенције које рађа нову економију, друштво и образовање. Распон ових промена се вртоглаво шири и присиљава да на сасвим нов начин сагледамо све што смо икад спознали о учењу, образовању, школи и настави. Школе морају да рedefинишу улогу поучавања и учења. У условима када сваки ученик кад год му то затреба може да добије информацију из било које области више није задатак наставника да буде главни извор информација. Школа нужнио мора да мења тахнологију наставног рада и дидактичко-техничко окружење у којима ученици раде. Данас је сваки наставник и ученик. У коришћењу информационо-образовне технологије учници су у извесном степену испред наставника. Влада у Финској је својевремено ангажовала 5.000 студената у обуци својих наставника у коришћењу рачунара и информационе технологије. Сингапур је пре 17 година издвојио 1,5 милијарду долара за набавку рачунара за сваког ученика у школи. Тада је градоначелник изнео визију мислећих школа и нације која учи. Циљ је да се моделује таква школа и настава у којој ће ученици смостално учити, сами управљати својом енергијом, квалитетом рада и постигнућима. Поједини научници истичу да је модел старе школе мртав попут индустријске револуције која га је изнедрила. Циљ је да готово сви ученици траба да буду самостални, самопоуздани креатори и управљачи властите будућности. Комуникационо-информатичка технологија омогућава да редовно ажурирамо информације, да их иновирамо и ослободимо од застарелих и учинимо расположивим кад нама затребају. Повезивање ученика са најбољим светским специјалистима и експертима и најбољим методама интерактивних мултимедијалних комуникација, доприноси сталном повишењу квалитета знања и способности ученика. Методе интерактивног самоусмеравајућег учења и обезбеђење одговарајућег окружења, електронских и других средстава за самостално учење, представља кључне факторе ефикасног учења у школи. Међутим већина школа и факултета још увек подучавају као да се ништа пред крај прошлог и почетком овога века није догодило из области информационо-комуникационих технологија. Истраживања показују да само 30% боље учи путем поучавања док 70% осталих учи на различите начине. Међутим и ових 30% боље напредују применом самосталног и интерактивног рада уз непосредније вођење од стране наставника.

Два предмета за које се сматра да ће бити основна и највжанија су: Учење како учити и учење како мислити. Сваки овај предмет био би интегрални део сваког другог предмета. Први предмет требао би да разјасни како ради наш мозак, како ради наше памћење, како успешније да сачувамо информације да их дозвемо и повежемо са другим појмовима и обликујемо у нова знања кад нам год то затреба. Интегративно учење убрзно се развија као специфична метода учења.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Човеков мозак је успавани цин који се само малим процентом користи. Практично човек би могао научити све ако би учио на себи својствен и прилагођен начин. Нова моћна нформациона технологија која је све минијатурнија а све моћнија из основа мења наша схватања о многим питањима па и о проблемима наставе, образовања, учења и школе. Једено по једно питање се отвара у прилог изналажења, нових активнијих метода учења и наставе и напуштања традиционалне технологије рада са ученицима и студентима. Учење учења и учење мишљења су два основна предмета који ће бити интегрални делови сваког другог предмета који се уче у школи.

Литература

1. Влаховић, Б.(2012): *Образовање у друштву умрежене културе*, Београд
2. Сузић, Н. (2005): *Педагогија за 21. век*, ТТ Центар, Бања Лука
3. Dryden, G., Vos, J. *Револуција у учењу*, Тимграф, Београд